

دختر تبریز

خاطرات

دختر تبریز

خاطرات صدیقه صارم

رزمند، مچینهضت سوادآموزی و مرپه پرورش دهده ۶ تبریز

تحقیق و تدوین: هدا مهدیزاد

فهرست

- ۹ ..... پیشگفتار ناشر
۱۱ ..... مقدمه نویسنده

۱

در دامن آقا جان و آبا

- ۱۵ ..... آقا بابای دوست داشتنی
۱۶ ..... آبا
۱۷ ..... آقا جان
۲۰ ..... دختری که از دیوار بالا می‌رفت!
۲۱ ..... خانه همیشه آباد
۲۲ ..... خواهرها رفتند خانه بخت
۲۳ ..... آرامسجد
۲۴ ..... احمد آقا!
۲۷ ..... در تعقیب معاون
۲۷ ..... حبس در انبار!
۲۷ ..... دیگه فرمایشی ندارید؟
۲۸ ..... مبصر زبر و زرنگ
۲۹ ..... چهل روزه
۳۰ ..... چنان مدرسه رفتنی!
۳۵ ..... نمایشی به نام «انقلاب سفید»!
۳۶ ..... بچه درس خوان مدرسه
۳۷ ..... چالش حجاب
۳۹ ..... تبعید آقا جان
۴۲ ..... آبا دنبال بود

۲

محو ائيله دوخ بو شاهي

- ۴۳ ..... او کیشی گله جاخ!
۴۴ ..... «SS» یعنی صدیقه صارمی!
۴۵ ..... اینجا سازمان امنیت است خانم!
۴۸ ..... خبرگیری از بی بی سی

۴۹	یکشنبه خونین تبریز
۵۲	امام آمد
۵۲	از قونقا تا دانشگاه
۵۳	اسلحه و گل میخک
۵۴	شب الله اکبر
۵۵	روز بیست و دوم

۳

از سر چشمه تا خط مقدم

۵۷	ما پنج تفنگ دار!
۵۹	رفراندومی برای خیلی چیزها
۶۱	به یاد شهید مطهری
۶۱	کتابخانه مسجد
۶۲	در خدمت نماز جمعه
۶۴	حقیقه فلسطینی
۶۴	در مسیر امدادگری
۶۶	انقلاب شده خانم!
۶۷	آموزش در خاصاوان
۶۸	ایران را مدرسه کنیم
۶۹	اجازه می دهی کمکت کنم؟
۷۲	قیز نیدی بو ایشلر نیدی!
۷۳	همسایه خط مقدم
۷۵	کمک مجروحان
۷۵	بالا سر همشهری ها
۷۶	بمباران بیمارستان
۷۶	سیلی و احضاریه!
۷۸	سقوط در کارون
۷۸	شنیدن کی بود مانند دیدن
۷۹	هدیه آقامهدی
۸۱	حسرت یک جانباز
۸۲	از ۶۱ تا ۶۱
۸۳	تا فتح شهر خون
۸۴	سیدی که نمی شناختمش
۸۶	آن دختر بی سر
۸۶	شهر خون آزاد شد
۸۷	چشمت روشن حاجی!
۸۸	رمضانی ها
۹۰	قمقمه های جامانده
۹۱	اسرای مینی ژوب!
۹۲	آداب شهادت
۹۳	در سنگر نهضت
۹۴	همسران ما را از راه به در نکنید!
۹۵	مرارت های کار نهضت

۹۶	یک مسجد و این همه کار.....
۹۸	کروان‌شاه و بمباران‌هایش.....
۹۹	در شهر هزارموشک.....
۱۰۱	پناهگاه، درسه زیر آوار.....
۱۰۲	قرض سلواتی.....
۱۰۳	زائر جماران.....
۱۰۳	غوغای خیبر.....
۱۰۶	ترجیح نیازهای جبهه.....
۱۰۶	پای مجروح تجلیایی.....
۱۰۷	پرواز حمید و مرتضی.....
۱۰۸	جنایت شیمیایی در آبادان.....
۱۱۰	چیزی نیست مادر.....
۱۱۱	چشمان آبی حسن.....
۱۱۲	جبهه پشت جبهه.....
۱۱۴	سنگر مسجد.....
۱۱۴	مسافر شهر شهادت.....
۱۱۵	در آستانه بدر.....
۱۱۷	... و اقامه‌دهی جاودانه شد.....
۱۱۸	تشییع بدریون در تبریز.....
۱۱۸	نهضت ادامه دارد.....
۱۲۰	کلاس در طویله.....
۱۲۰	جاده‌ها و درّه‌ها.....
۱۲۱	قفل بر مدرسه.....
۱۲۳	تو دیگه کی هستی!.....
۱۲۴	آن چکمه‌های سیاه.....
۱۲۶	کولاک چیچکلی.....
۱۲۷	گرگ در کمین!.....
۱۲۷	مشتری‌های تلویزیون باکوا!.....
۱۲۸	روایت شهادت.....
۱۲۹	آموزش خانواده!.....
۱۲۹	استمال خاطره انگیز.....
۱۳۰	جبهه فرهنگی نهضت.....
۱۳۰	در آموزش و پرورش.....
۱۳۲	زیارت شهدای ارمنی.....
۱۳۳	بولتن اطلاعات تاریخی.....
۱۳۳	تثاثر علیه مواد مخدر!.....
۱۳۴	باز هم قوناخلیخ!.....
۱۳۵	کربلای کربلای ۵.....
۱۳۸	خرده شیشه در دست.....
۱۳۸	ارتوپدی که جراحی قلب کرد!.....
۱۴۰	نیمکت‌های سوخته.....
۱۴۱	همراه با «انقلاب اوشاخلاری».....
۱۴۳	یادگاران زینبیه در تبریز.....

پیشگفتار ناشر

ده‌ها هزار هسته فعالیت فرهنگی، مقارن سال‌های ابتدایی انقلاب اسلامی شکل گرفت که نقشی محوری در پیشبرد اهداف انقلاب داشت. از مساجد و مدارس دینی تا روضه‌ها، هیئت‌ها، انجمن‌های اسلامی و جلسات قرآن. همه اینها عامل اصلی انقلاب بودند در میان مردم و انقلاب از تربیت توده مردم به وسیله نهادهای این چنینی به وقوع پیوست. بستراین هسته‌ها و مراکز انقلاب، فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی بود؛ از اشعار و ترانه‌های اعتراضی و انقلابی گرفته تا پوسترها، کارت‌پستال‌ها، دیوارنوشته‌ها، نمایشنامه‌ها، تئاترها، مستندها، عکس‌ها و... همه و همه ابزاری بودند در دست مردم و هنرمندان تا به گسترش و عمق فکری و عینی انقلاب یاری رسانند. همه این تحرکات، نوع متمایزی از هنرِ درباری و نیز روشنفکری را جان بخشید: «فرهنگ و هنر مردمی انقلاب».

بعد از پیروزی انقلاب و شروع دفاع مقدس، به واسطه اوضاع خاص آن دوره، حضور مردمی در عرصه‌های اجتماعی، سیاسی و نظامی نیز پُررنگ شد و چهره‌ای خاص از فضای اجتماعی ایران دهه ۶۰ را تصویر کرد. حضور در راهپیمایی‌ها و تظاهرات‌ها و... حالا جای خودش را به حضور در نهضت سوادآموزی برای ریشه‌کن کردن بی‌سوادی، حضور در جهاد سازندگی برای مقابله با ظلم و فقر، حضور در مدارس و سنگرهای تربیتی برای پرورش و تربیت نسل‌ها، کمک‌های پشت جبهه برای اداره و کمک به دفاع، حضور خردسالان

و نوجوانان در گروه‌های سرود و تئاتر مساجد و مدارس برای زنده‌نگه داشتن فرهنگ انقلابی و... داده بود. این ظهور و بروزها قسمت مهمی از تاریخ انقلاب اسلامی است که ثبت نشده و نمی‌شود؛ تاریخی که متمایز با تاریخ سیاسی و نخبگانی رایج است؛ تاریخ مردمی و اجتماعی فرهنگ انقلاب.

توجه به این قسمت تاریخ، به شدت مهم، ضروری و فوری است؛ چراکه انقلاب اسلامی برای حیات خود در عرصه‌های مختلف نیاز به فرهنگ موجب انقلاب دارد و فرهنگ انقلاب تنیده است در تاریخ اش، ممزوج با زندگی مردم و روایت مردم از آن دوران که خود موجب بازتولید فرهنگ خواهد شد.

انقلاب در علوم انسانی نیاز به قرائت درست خود از این مقوله دارد و علوم انسانی ایرانی قطعاً از تجارب تربیتی، مدیریتی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مردم انقلابی در دهه ۵۰ و ۶۰ برخوردار خواهد خاست.

بایکوت و سانسور تاریخ اجتماعی و فرهنگی حرکت‌ها و جنبش‌های اسلامی، به تجربه انقلاب ایران محدود نمی‌شود؛ بلکه متأسفانه فراگیر است و از افغانستان تا مصر را هم دربرمی‌گیرد.

«گنج»، جهاد برای آواربرداری از معادن و منابع انکارشده تاریخ معاصر در فضای ملی و بین‌المللی را تکلیف خود می‌داند و از همه فرهیختگان و دلبستگان انقلاب اسلامی در این مسیر طولانی استمداد می‌طلبد.

واحد تاریخ شفاهی

دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی